

החושך גדול הוא מאד — חשך, ענן וערפל, אז ע"י האור שבידו מתבלבל ונבוך יותר. כך מי שהוא משוקע בהבלי העולם הזה [מאד] ומעשיו מקולקלים, אז על ידי התורה מתבלבל ונבוך יותר ומחשבותיו מבלבלים אותו יותר. ואמרו בגמרא: כל הלומד תורה ואינו מקיימה נוח לו שנהפכה שליתו על פניו ולא יצא לאויר העולם. ואמר אחי הגאון ז"ל, שהוא על פי מה דאיתא (נדה ל'): כשהתינוק במעי אמו מלמדין אותו

ש מ י ם ". והבחינה הב' היא רוחנית וסגולית שישנה להתורה שהשכל וחושיו האדם גלאו להכיר סיבתה, הוא מאמר חז"ל (סוטה כ"א) תורה בעידנא דעסיק בה מצלי. ואין חילוק באיזה דברי תורה שיהיה עסקו, תצלנו מחטא, אם יעסק בענין שור שנגח את הפרה וכיוצא, תצילנו גם מלה"ר וכיוצא, הגם כי אינם שייכים זה לזה, רק רוחניות התורה תשמרנו. (הגרי"ס שם) זוהי הבחינה של "מ ע ל ש מ י ם" שגילו לנו חז"ל שהיא רק ב ע ו ס ק י ם ל ש מ ה. ולפי"ז יובן מה שאמרו ז"ל (סוכה מט) עה"כ ותורת חסד על לשונה (משלי לא) וכי יש תורה של חסד ותורה שאינה של חסד, אלא תורה לשמה זו היא תורה של חסד, ותורה שלא לשמה זו היא תורה שאינה של חסד. דהיינו ע"פ ב' הבחינות הג"ל ו ס ג ו ל ת התורה שמרסאה ל כ ל ת ח ל ו א י ה ג פ ש שזה אך בגדר ח ס ד ולא במשפט טבעי, הוא רק בתורה לשמה כנ"ל. בזה עולים כל המאמרים בקנה אחד ומתבררים דברי הגר"א על בורין. ועיין בגמ' החיים"ב ב' י"ח משער ד' שכתב שם קצת דומה לזה לענין אחר וגם בספרו רוח חיים על אבות, פ"ב סוף משנה א'. גר"ן.

כל התורה, כיון שיצא לאויר העולם בא מלאך וסטרו
 וכו'. ולכאורה צריך עיון, מה תועלת יש במה שמלמדים
 אותו ואח"כ משכחין אותו, והוי כלא למד כלל. ונראה
 ע"פ מה שאמר האלשיך הקדוש על מה שאנו אומרים
 ו ת נ ח ל ק נ ו ב ת ו ר ת ך , לפי שכל הגשמות
 עמדו על הר סיני וקבלו כל אחד חלקו בתורה. וזה
 שאמרו בגמרא (מגילה ו'): יגעתי ומצאתי תאמין, מצאתי
 דייקא, כמוצא אבידה, לפי שהוא חלקו. ולפי זה אם לא
 היו מלמדין אותו במעי אמו איך יכול למצוא על ידי
 יגיעתו ואם לא היה שוכח לא היה צריך ליגע, ואם כן
 בטל שכר ועונש. ולכך מלמדין אותו חלק תורתו במעי
 אמו, זה נקרא כל התורה, רצה לומר, מה שנוגע לחלק
 נשמתו י). ובצאתו לאויר העולם הוא נשכח ממנו ואחר
 כך ע"י יגיעתו מוצא אבידתו. וא"כ אתי שפיר כל
 הלומד ואינו מקיים מוטב לו שלא יצא לאויר העולם, כי
 בשביל הלימוד לבד לא היה צריך לצאת לאויר העולם,
 כי גם במעי אמו איהו לומד חלקו. אבל המקיים משלים
 כוונת הבריאה, שלא היה יכול לקיים [התורה] בעודו
 במעי אמו, הגם שלמדה. ואמרו חז"ל (ירוש' סוטה פ"ז)
 על פסוק: ארור אשר לא יקים את דברי התורה (דברים

כ"ז, כ"ו) — אפילו למד ולימד ולא עשה הרי זה בכלל ארור
 אשר לא יקים וכו'. וכן אמרו אשר אנכי מצוה אתכם
 לעשותה (שם י"א, כ"ב), למה נאמר, לפי שנאמר: כי אם
 שמור תשמרון (שם), יכול ישב ולא יעשה תלמוד לומר:
 לעשותה. למד אדם תורה, הרי בידו מצוה אחת, למד
 ועשה, הרי בידו כמה מצות ^(ט). ועיין לעיל מזה. וכך
 אמרו במשנה (אבות פ"א): לא המדרש עיקר אלא
 המעשה. ^{אוצר החכמה} אלא שהמפתח של כל המעשים הטובים ושבירת
^{אוצר החכמה} היצר ושבירת תאות הגוף הכל על ידי התורה, ואז בא
 ממילא על ידה לכל המעשים הטובים והמצוות כולם, ואז
 טוב לו כל הימים בזה ובבא.

ועתה אהובי בני, אף שמעט מועיר מה שחדשתי
 בזה הספר ממה שלקטתי מספרים ומדברי קדמונים, אף
 על פי כן לא ימוש הספר הזה מפניכם ואל ילוז מנגד
 עיניכם, שלא חברתיו אלא למזכרת. לפי שבדורות
 הללו כמעט שנשתכחה התורה, חס ושלום, בכן תראו על
 כל פנים לחזור [על] הספר הזה, לכל הפחות, פעם
 אחת בחודש, להגדיל בלבבכם חשק התורה ואהבתה
 — ללמוד וללמד לשמור ולעשות. ותזכו לרב טוב הצפון
 לעולם הבא, אמן.